

STROKOVNO USPOSABLJANJE
za vodjo obratovanja krožnih žičnic
za vodjo obratovanja vlečnic

Veljavna zakonodaja za žičniške naprave za prevoz oseb v Republiki Sloveniji

Ljubljana, oktober 2024

Gorazd Bedrač

Gospodarska
zbornica
Slovenije

I FEEL
SLOVENIA

Veljavna zakonodaja za ŽN in smučišča v RS

Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb - ZŽNPO

(Uradni list 126/03, 56/13, 33/14 in 200/20)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3259>

Uredba (EU) 2016/424 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o žičniških napravah in razveljavitvi Direktive 2000/9/ES

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0424>

Pravilnik o žičniških napravah za prevoz oseb

(Uradni list 36/05, 106/05, 57/07 in 87/11)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5793>

Pravilnik o strokovnem usposabljanju osebja za obratovanje žičniških naprav

(Uradni list 111/06, 29/07, 13/08, 7/09, 109/13, 56/16, 47/17 in 90/21)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV7260>

Uredba o koncesiji za obstoječe žičnice

(Uradni list 103/06)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED3997>

Pravilnik o tehničnih pregledih žičniških naprav

(Uradni list 63/11, 63/12, 59/13, 72/14 in 116/2020)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9918>

Pravilnik o evidencah žičniških naprav za prevoz oseb in subjektih, ki vplivajo na varnost obratovanja

(Uradni list 86/21)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV14212>

Pravilnik o merilih za določanje minimalne višine nadomestila uporabe zemljišča za smučanje

(Uradni list RS, št. 92/04)

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5939>

Pravilnik o sofinanciranju vzdrževanja in obratovanja žičniških naprav za prevoz oseb

(Uradni list RS, št. 96/21 in 133/22)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV14277>

Pravilnik o zdravstvenih pogojih osebja, ki opravlja dela na žičniških napravah

(Uradni list 26/16)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12791>

Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti žičniških naprav za prevoz oseb za nameravano uporabo

(Uradni list RS 33/16)

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODRE2365>

Zakon o varnosti na smučiščih

(Uradni list 44/16)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6861>

Zakaj ZŽNPO?

Slovenija je postala polnopravna članica **EU 23. marca 2003.**

Harmonizacija SLO zakonodaje z Evropskim pravnim redom - Evropskimi direktivami in uredbami za uveljavljanje načela prostega pretoka ljudi, blaga in kapitala na Evropskem enotnem trgu

2. člen

(javni interes za graditev žičniških naprav)

Graditev žičniških naprav je zaradi njihovega pomena za pospeševanje razvoja turizma in rekreativnih dejavnosti, za gospodarski in splošni družbeni razvoj manj razvitih in demografsko ogroženih območjih in zaradi smotrne ter okolju prijazne rabe prostora za postavitev žičniške naprave, v javnem interesu.

Uredba EU in ZŽNPO

Uredba: Ureja temeljna načela Evropske Unije

1. Prosti pretok blaga in storitev
2. Prost pretok oseb
3. Prost pretok kapitala
4. Temeljna varnostna načela

SKLADNOST Z UREDBO

ZŽNPO: Ureja zadeve, ki so v skladu z uredbo v pristojnosti države članice

1. Graditev ŽN
2. Spuščanje v pogon
3. Obratovanje
4. Zagotavljanje varnosti
5. Nadzor – tudi trga s podsistemi in varnostnimi elementi

Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb – ZŽNPO Odobritev gradnje

ZŽNPO določa postopke za odobritev gradnje, spuščanje v pogon in obratovanje žičniških naprav:

1. Koncesija za graditev - MZI
2. Gradbeno dovoljenje - MOP
3. Uporabno dovoljenje - MOP
4. Dovoljenje za obratovanje - MZI

Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb – ZŽNPO

Spuščanje v pogon – (57. člen ZŽNPO)

Uporabno dovoljenje (v pristojnosti MOP):

- Tehnični pregled za pridobitev uporabnega dovoljenja

Obratovalno dovoljenje, vložiti pri ministrstvu pristojnem za žičniške naprave, vloga mora vsebovati:

- Uporabno dovoljenje
- Poročilo o strokovno tehničnem pregledu
- Izpolnjeni morajo biti pogoji za začetek obratovanja
- Priloženo varnostno poročilo
- Organizirano in pripravljeno obratovanje in reševanje, zagotovljeno usposobljeno strokovno osebje

Veljavnost dovoljenja za obratovanje

Nov ZŽNPO

Dovoljenje za obratovanje velja:

- **pet let** od dokončnosti dovoljenja za začetek obratovanja žičniške naprave na prvi lokaciji;
- **štiri leta** vsako naslednje dovoljenje za obratovanje do 13 let od dokončnosti dovoljenja iz prve alineje tega odstavka;
- **tri leta** vsako naslednje dovoljenje za obratovanje po preteku 13 let od dokončnosti dovoljenja iz prve alineje tega odstavka;
- **dve leti** za dovoljenje, ki je izdano po preteku 25 let od dokončnosti dovoljenja iz prve alineje tega odstavka.

Strokovno tehnični pregled – (55. člen ZŽNPO)

- Za vsako novo napravo
- Pred izdajo dovoljenja za obratovanje
- Po vzdrževalnih delih v javno korist, če izvedena dela vplivajo ali bi lahko vplivala na pravilno delovanje varnostnih elementov ali podsistemov, na katerih so bila izvedena
- Po vsaki poškodbi ali drugem dogodku, ki lahko vpliva na varnost obratovanja žičniške naprave (npr. potres, plazovi ali druge naravne nesreče...)
- Če žičniška naprava ni obratovala več kot eno leto
- Če upravljavec, inšpektor ali izdajatelj dovoljenja meni, da je tak pregled potreben.

Pooblastilo za opravljanje strokovno tehničnega pregleda - 55. člen ZŽNPO

Pooblastilo ministra za opravljanje strokovno tehničnega pregleda pridobi tisti, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- **razpolagajo z ustrezno opremo** za izvajanje strokovno tehničnih pregledov vključno s pregledi vrvi žičniških naprav z neporušno metodo;
- razpolagajo z **zadostnim številom ustrezno strokovno usposobljenih izvajalcev** strokovno tehničnih pregledov za posamezne sklope žičniških naprav in imajo tudi **znanje in opremo za izvajanje tehničnih pregledov vrvi z neporušno metodo.**

Varnost obratovanja – 48. člen ZŽNPO

Upravljavec žičniške naprave mora organizirati njeno obratovanje in vzdrževanje tako, da je zagotovljena:

- varnost prevoza oseb,
- varnost ljudi in premoženja v vplivnem območju žičniške naprave
- varnost osebja, zaposlenega pri obratovanju.

Obratovanje in vzdrževanje morata biti prilagojena:

- velikosti,
- tehničnim lastnostim,
- tveganjem lokacije, kjer se nahaja žičniška naprava.

Upravljavec žičniške naprave je odgovoren za organiziranje obratovanja žičniških naprav skladno z zakonom.

Odgovorno osebje za obratovanje – 49. člen ZŽNPO

Osebje, ki izvaja obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav:

- mora imeti strokovno izobrazbo,
  - biti strokovno usposobljeno za delo, ki ga opravlja
  - izpolnjevati posebne zdravstvene in psihofizične pogoje.
- Število osebja mora biti tolikšno, da se lahko zagotovi varno obratovanje in vzdrževanje v skladu s predpisi.
  - Upravljavec žičniških naprav mora imenovati vodjo obratovanja.

Vodja obratovanja je odgovoren za varno obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav, katerih obratovanje vodi.

Vodja obratovanja - 50. člen ZŽNPO

Vodja obratovanja:

- pri motnjah in nesrečah odredi potrebne ukrepe (je tudi vodja reševanja);
- skrbi za dnevno izvajanje notranjega nadzora nad izvrševanjem navodil za obratovanje in izpolnjevanjem pogojev, od katerih je odvisna varnost prometa na žičniški napravi,
- skrbi za to, da je osebje usposobljeno v skladu z zakonodajo (sprevodniki, strežniki).

**Je tudi oseba, ki v okviru s svojih pristojnosti
komunicira z javnostjo in pristojnimi službami.**

Strokovno usposobljeno osebje za obratovanje

Strokovno usposobljeno osebje za obratovanje žičniških naprav skladu s Pravilnikom o strokovnem usposabljanju osebja za obratovanje žičniških naprav (Uradni list RS, št. 111/06, 29/07, 13/08, 7/09, 109/13, 56/16, 47/17, 62/19 in 90/21):

- Vodja obratovanja - 51. člen ZŽNPO – usposabljanje in pooblastilo ministra
- Strojnik – usposabljanje
- Voznik - strokovno usposobljena oseba za vožnjo vlečnice ali krožne žičnice
- Izvajalec posebnih strokovnih del z vrvmi – usposabljanje
  - Posebna strokovna dela z vrvmi so spletanje in krajšanje pramenastih vrvi, zalivanje vrvnih konusov, popuščanje nosilnih vrvi in sanacije poškodb na vrveh.
  - Preverjanje praktičnega znanja pomeni, da izvajalec posebnih strokovnih del z vrvmi opravi določeno količino in vrsto strokovnih del pri izvajanju posebnih strokovnih del z vrvmi, kar pri izvajalcu praktično preveri pooblaščen organizacija za izvajanje strokovno tehničnih pregledov žičniških naprav.
  - Po uspešno končanem usposabljanju kandidat pridobi potrdilo za izvajalca posebnih strokovnih del z vrvmi, ki velja dve leti. Po preteku dveh let se izda novo potrdilo, če oseba dokaže, da je v preteklih dveh letih praktično opravila tri spletanja ali krajšanja pramenastih vrvi ali tri zalivanja vrvnih konusov s popuščanjem vrvi ali tri sanacije vrvi ali tri od navedenih opravil.
- Sprevodnik in strežnik – usposabljanje izvaja vodja obratovanja
  - Preizkus teoretične in praktične usposobljenosti za sprevodnika in strežnika preverja vodja obratovanja kot praktičen del preizkusa na delovnem mestu.
  - Za sprevodniška ali strežniška dela in naloge je potrebno poznavanje osnov o delovanju žičniških naprav na katerih bo kandidat opravljal dela in naloge v skladu z obratovalnimi dokumenti žičniške naprave.
  - **Pozitiven rezultat izobraževanja vpiše vodja obratovanja v zapisnik, ki se hrani pri upravljavcu.** Ta zapisnik velja skupaj z izjavo o seznanitvi s posebnostmi točno določene žičniške naprave, ki jo podpišeta vodja obratovanja te naprave in sprevodnik oziroma strežnik.

Pogoji za voznika

1. voznik vlečnice:

- starost najmanj 18 let in
- končana najmanj osnovna šola in najmanj dve sezoni delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- končana najmanj poklicna izobrazba (3. raven) in najmanj eno sezono delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- končana najmanj srednja poklicna izobrazba (4. raven);

2. voznik krožne žičnice:

- starost najmanj 18 let in
- usposobljenost za voznika vlečnice po programu tega pravilnika in najmanj tri sezone delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- usposobljenost po programu tega pravilnika za strojnika vlečnice in najmanj ena sezona delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- končana najmanj srednja poklicna izobrazba (4. raven).

Pogoji za strojnika

1. strojnik vlečnice:

- starost najmanj 18 let in
- usposobljenost po programu tega pravilnika za voznika vlečnic in najmanj eno sezono delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- končana najmanj srednja poklicna izobrazba (4. raven) tehnične smeri (elektro, strojne, gradbene, prometne ali mehatronik) ali
- najmanj druga končana srednja poklicna izobrazba (4. raven) in najmanj eno sezono delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav.

2. strojnik krožne žičnice:

- starost najmanj 18 let in
- usposobljenost po programu tega pravilnika za voznika krožne žičnice in najmanj ena sezona delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- usposobljenost po programu tega pravilnika za strojnika vlečnic in najmanj tri sezone delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav ali
- končana najmanj srednja poklicna izobrazba (4. raven) tehnične smeri (elektro, strojna, gradbena, prometna in mehatronik) ali
- končana najmanj druga srednja poklicna izobrazba (4. raven) in najmanj tri sezone delovnih izkušenj pri obratovanju žičniških naprav.

3. strojnik nihalne žičnice in vzpenjače:

- usposobljenost po programu tega pravilnika za strojnika krožne žičnice.

Pogoji za vodjo obratovanja

1. vodja obratovanja vlečnice:

- usposobljenost po programu tega pravilnika za strojnika vlečnice in tri leta delovnih izkušenj kot strojnik vlečnice ali
- usposobljenost po programu tega pravilnika za strojnika krožne žičnice ali strojnika nihalne žičnice in vzpenjače ter eno leto delovnih izkušenj kot strojnik krožne žičnice ali strojnik nihalne žičnice in vzpenjače ali
- najmanj visoka strokovna izobrazba tehnične smeri ali
- najmanj visoka strokovna izobrazba (7. raven) in najmanj pet let delovnih izkušenj pri upravljavcu žičniških naprav povezanih z obratovanjem ali vzdrževanjem žičniških naprav, kar kandidat dokazuje z izjavo vodje obratovanja;

2. vodja obratovanja krožne žičnice:

- usposobljenost po programu tega pravilnika za vodjo obratovanja vlečnice in eno leto delovnih izkušenj kot vodja obratovanja vlečnice ali
- usposobljenost po programu tega pravilnika za strojnika krožne žičnice ali strojnika nihalne žičnice in vzpenjače ter dve leti delovnih izkušenj kot strojnik krožne žičnice ali strojnik nihalne žičnice in vzpenjače ali
- najmanj visoka strokovna izobrazba tehnične smeri;

3. vodja obratovanja nihalne žičnice in vzpenjače:

- usposobljenost po programu tega pravilnika za vodjo obratovanja krožne žičnice in eno leto delovnih izkušenj kot vodja obratovanja krožne žičnice ali
- najmanj visoka strokovna izobrazba tehnične smeri in usposobljenost po programu tega pravilnika za vodjo obratovanja krožne žičnice.

Pooblastilo ministra

Vodja obratovanja mora pridobiti pooblastilo ministra za vodenje obratovanja žičniške naprave. Vlogo vloži kandidat na pristojno ministrstvo, če:

- je uspešno zaključil izobraževanje po programu, ki ga na predlog strokovnega združenja žičničarjev pri Gospodarski zbornici Slovenije predpiše minister,
- je zdravstveno sposoben (zdravniško spričevalo),
- ni pravnomočno obsojen za kazniva dejanja z elementi nasilja.

Če vodja obratovanja **opravlja svoje delo neustrezno ali nezanesljivo**, mu lahko minister na predlog pristojnega inšpektorja z odločbo pooblastilo **deloma ali v celoti odvzame**.

Organizacija obratovanja - 52. člen ZŽNPO

Žičniška naprava lahko obratuje samo, če:

- je vodja obratovanja na delovnem mestu ali nemudoma dosegljiv,
  - ima naprava dovoljenje za obratovanje,
  - je osebje za upravljanje naprav in vozil ter spremstvo na delovnem mestu in
  - to dopuščajo vremenske razmere.
- Če **varnost ni več zagotovljena** v zadostni meri, je potrebno obratovanje prekiniti.
  - Ne sme se prevažati oseb, ki s svojim stanjem oziroma s svojim obnašanjem ogrožajo obratovanje, sami sebe ali druge osebe in jih po potrebi odstraniti z območja obratovanja.
  - Upravljavec žičniške naprave mora **takoj organizirati reševanje** ljudi, ki se ponesrečijo ali so ogroženi na žičniški napravi ali v njenem vplivnem območju ter jim zagotoviti prvo pomoč.
  - Upravljavec žičniških naprav, razen vlečnic, mora s **periodičnimi vajami** dokazati, da organizacija reševanja zadošča zahtevam.

Obratovalni dokumenti – 53. člen ZŽNPO

Upravljavec žičniške naprave mora:

- izdati navodilo za obratovanje žičniške naprave, ki mora biti v skladu s priročnikom z navodili za uporabo, ki ga izda proizvajalec,
- zagotavljati dnevno izvajanje notranjega nadzora nad izvrševanjem navodila za obratovanje in izpolnjevanjem pogojev, od katerih je odvisna varnost obratovanja žičniške naprave, ki ga opravljajo strokovno usposobljene osebe, ki jih za to pooblasti upravljavec žičniške naprave ter določi njihove pravice in dolžnosti,
- na postajah žičniške naprave, v njenih vozilih in v vplivnem območju žičniške naprave namestiti opozorilne napise glede vedenja oseb, ter svarilne in druge opozorilne napise za gibanje v okolici postaje in v vplivnem območju žičniške naprave,
- voditi dnevnik obratovanja posamezne naprave.

OBRATOVALNI PREDPIS,

ki vsebuje tudi načrt reševanja

Splošni prevozni pogoji – 54. člen ZŽNPO

Upravljavec žičniške naprave mora določiti:

- splošne prevozne pogoje,
- obratovalni čas in
- cenik

To je potrebno javno objaviti na ustreznih mestih.

Splošni prevozni pogoji določajo:

- kdo oziroma kakšno blago in pod kakšnimi pogoji se lahko prevaža z žičniško napravo,
- kdo oziroma kakšno blago se ne sme prevažati in
- kako se morajo osebe vesti na postajah žičniške naprave in pri prevozu.

Način vzdrževanja – 54. člen ZŽNPO

Vzdrževanje in obnova morata zagotoviti varno obratovanje in ustrezno stanje zgradb, naprav in vozil.

Vzdrževanje mora biti organizirano tako, da:

- se upoštevajo veljavni predpisi in interni akti upravljavca žičniške naprave, ki morajo biti usklajeni z navodili proizvajalca;
- ima vodja obratovanja vedno pregled nad stanjem zgradb, napravami in vozili.

Upravljavec mora skrbeti za pravočasno in strokovno **izvajanje predpisanih pregledov** (60. člen ZŽNPO).

Upravljavec vodi dnevnik, iz katerega so razvidna:

- vzdrževalna dela,
- ugotovljene pomanjkljivosti
- motnje, izredni dogodki
- sprejeti ukrepi.

Gradnja žičniške naprave

Gradbeno dovoljenje in uporabno dovoljenje

Vlogi za pridobitev gradbenega dovoljenja je potrebno priložiti koncesijsko pogodbo.

Razlastitev nepremičnin, ki je potrebna za graditev žičniške naprave, je možna, če je:

- sprejet lokacijski načrt,
- podeljena koncesija za graditev žičniške naprave
- sklenjena koncesijska pogodba.

Stvarna služnost uporabe zemljišča za smučanje za obdobje od 15.10. do 15.5. (Pravilnik o merilih za določanje minimalne višine nadomestila uporabe zemljišča za smučanje)

Vzdrževalna dela v javno korist – 59. člen ZŽNPO

Za vzdrževalna dela v javno korist se štejejo:

- vsa dela na žičniških napravah, kolikor se ne spremenijo osnovne tehnične lastnosti žičniške naprave (kapaciteta, hitrost);
- vsa dela na obstoječih progah žičniških naprav in njihovem vplivnem območju, kolikor se z deli ne spreminja lokacija in dimenzije nosilnih konstrukcij;
- vsa dela (popravilo in obnova vrvi žičniških naprav ter nadomestilo starih vrvi) na obstoječih žičniških napravah;
- vsa dela v obstoječih objektih v vplivnem območju žičniške naprave, kolikor se nobena od zunanjih dimenzij objekta (širina, višina, dolžina) z deli bistveno ne spremeni in se ne gradijo novi objekti.

Koncesiji

- Koncesija za graditev žičniške naprave (20. – 32. člen ZŽNPO)
- Javna služba javnega prevoza z žičniškimi napravami (38. – 47. člen ZŽNPO)

Koncesija za graditev – 20. člen ZŽNPO

Koncesija za graditev žičniške naprave je podelitev pravice rabe prostora za ta namen in je potrebna za:

- graditev nove žičniške naprave
- za rekonstrukcijo žičniške naprave, s katero se poveča dolžina ali bistveno spremeni zmogljivost te naprave.

Ni potrebna za postavitve vlečnice, ki:

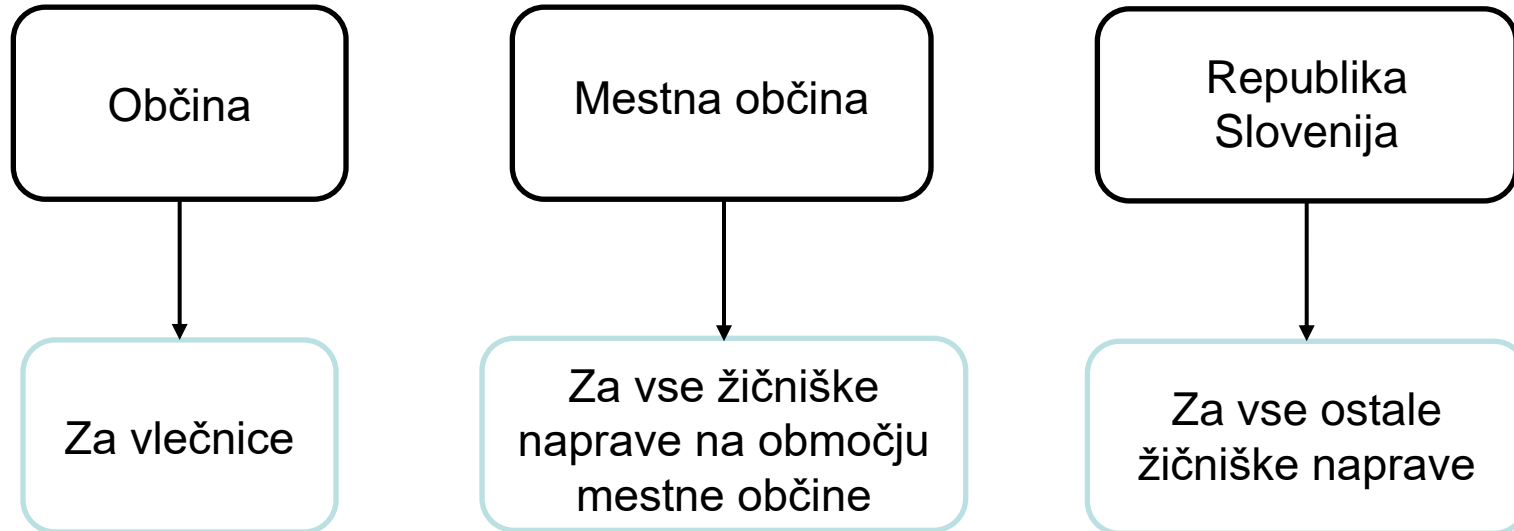
- niso postavljene dlje kot 5 mesecev na leto,
- ne obsegajo postavitve stavb,
- niso daljše od 200 m,
- hitrost vožnje ne presega 2,5 m/s in
- njihova zmogljivost ne presega 600 oseb na uro.

Pristojnost za podelitev koncesije – 21. člen ZŽNPO

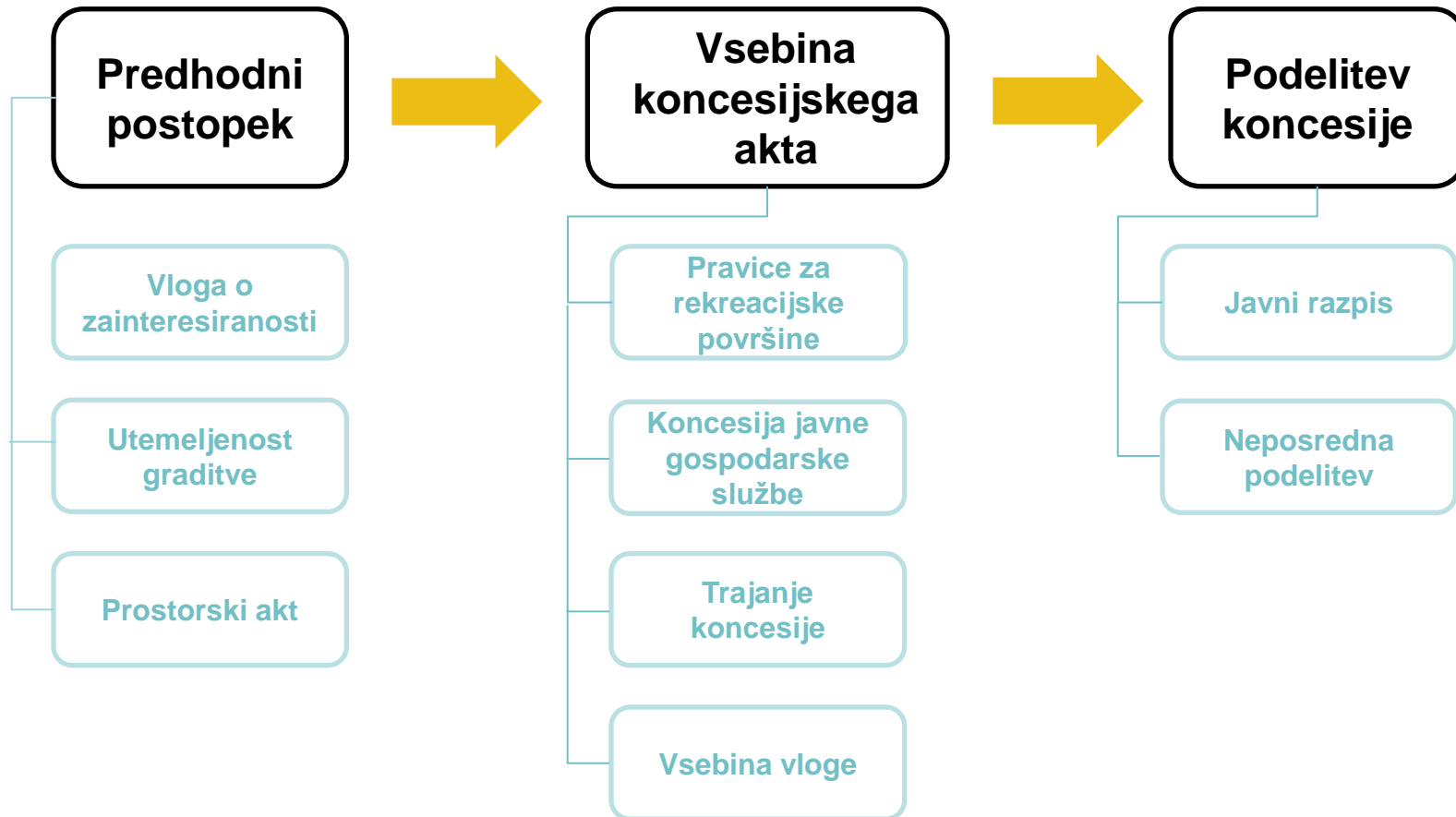
Koncesijo podeli:

- občina za vlečnice - če leži vlečnica v več občinah, podelijo koncesijo skupaj vse občine, v katerih leži vlečnica,
- mestna občina, če žičniške naprave, ki ležijo v območju mestne občine,
- republika Slovenija za ostale žičniške naprave.

Pristojnost za podelitev koncesije – 21. člen ZŽNPO

Postopek za podelitev koncesije – 22.-29. člen ZŽNPO

Podelitev koncesije – 22.-29. člen ZŽNPO

1. Postopek podelitve koncesije:
  - a. Javni razpis
  - b. Brez javnega razpisa – neposredna podelitev
    - žičniška naprava, ki je prometno povezana z drugimi žičniškimi napravami s katerimi upravlja koncesionar;
    - uporabniki bodo uporabljali smučišče oziroma druge rekreacijske površine oziroma objekte, ki jih je uredil koncesionar že obstoječih žičniških naprav
2. Akt o izbiri koncesionarja
3. Sklenitev pogodbe med koncedentom in koncesionarjem (ministrstvo – občina) in lastnik - investitor

Razlastitev in omejitev lastninske pravice

- Šteje se, da je **izkazana javna korist** za razlastitev ali omejitev lastninske pravice na nepremičnini, ki je potrebna za graditev žičniških naprav in drugih objektov ter naprav iz koncesijskega akta, za katere je koncesijski akt, ki v grafičnem delu določa nepremičnine tako, da jih je **mogoče identificirati v zemljiškem katastru, in je podeljena koncesija za graditev in sklenjena koncesijska pogodba.**
- Določbe zakona se smiselno uporabljajo tudi za **omejitev lastninske pravice** lastnika zemljišča na območju povezanim z žičniško napravo, ki se v skladu s predpisi o varnosti na smučiščih **šteje kot smučišče.**

Javna služba javnega prevoza – 38. – 47. člen ZŽNPO

- Občina lahko določi, da se javni prevoz potnikov po žičniških napravah opravlja kot izbirna lokalna gospodarska javna služba na:
  - žičniških napravah, razen vlečnic, na območju mesta;
  - žičniških napravah, razen vlečnic, ki pomenijo nadaljevanje ali povezavo linijskega prevoza v mestnem prometu;
  - žičniških napravah, razen vlečnic, ki pomenijo edino ali nujno dodatno povezavo z naseljenim območjem na gori, ali sicer težko dostopnim območjem.
- Javno službo izvaja: koncesionar ali lokalna skupnost.
- Koncesija se podeli hkrati, če je koncedent isti (mestna občina).
- Posebna je podelitev koncesije, če sta koncedenta različna (država, občina).

Pravice upravljavca na nepremičninah tretjih oseb – 61. člen ZŽNPO

- Upravljavec ima pri zagotavljanju varnega obratovanja žičniških naprav in pri vzdrževanju naprav še naslednje pravice:
  - **nemoten vstop in prehod preko nepremičnine**, ko je to potrebno za redno obratovanje žičniške naprave, njeno vzdrževanje in preglede;
  - odstranjevanje dreves in vej ter druge vegetacije, kakor tudi drugih ovir, **v varovalnem pasu žičniške naprave**, kakor tudi drugo potrebno ureditev proge žičniške naprave.
- Upravljavec žičniške naprave mora lastniku nepremičnine povrniti dejansko škodo, če ni v pogodbi z lastnikom nepremičnine ali v odločbi o omejitvi ali obremenitvi lastninske pravice drugače določeno.
- Upravljavec žičniške naprave sodeluje v postopku določanja projektnih pogojev in izdaja soglasja za posege v varovalni pas žičniške naprave.

19.a člen

(sofinanciranje obratovanja, vzdrževanja in gradnje žičniških naprav)

- (1) Država oziroma občine lahko **sofinancirajo obratovanje, vzdrževanje in gradnjo žičniških naprav** z namenom uresničevanja javnega interesa.
- (2) Do sofinanciranja države za obratovanje in vzdrževanje žičniške naprave je upravičen upravljavec žičniške naprave, za katero ima veljavno **dovoljenje za obratovanje**, pod pogojem, da prihodki od prodanih vozovnic ne pokrivajo stroškov, nastalih v zvezi z obratovanjem in vzdrževanjem žičniške naprave.
- (3) Sredstva države se dodelijo upravljavcem žičniških naprav na **podlagi javnega poziva**. V javnem pozivu se navede zlasti upravičence, višino sofinanciranja glede na vrsto žičniške naprave in obdobje oziroma sezono sofinanciranja, minimalno časovno obdobje veljavnosti dovoljenja za obratovanje v zimski in poletni sezoni in druge pogoje za dodelitev sredstev način dokazovanja izpolnjevanja pogojev, rok za podajo vloge in obrazec vloge.
- (4) Do sofinanciranja države za gradnjo žičniške naprave je **upravičen investitor** za žičniško napravo, za katero ima pridobljeno **pravnomočno gradbeno dovoljenje**, če tako določa zakon, ki ureja graditev.
- (5) Sredstva države za sofinanciranje se dodelijo investitorju žičniških naprav na podlagi **javnega razpisa**. Z izbranim investitorjem se sklene pogodba.
- (6) Pogoje in merila za namene sofinanciranja obratovanja, vzdrževanja in gradnje žičniških naprav podrobneje predpiše minister ali občina, na območju katere je postavljena žičniška naprava. Če leži žičniška naprava v več občinah, pogoje in merila predpišejo vse občine, v katerih je postavljena žičniška naprava, v enakem besedilu.

Pravilnik o sofinanciranju vzdrževanja in obratovanja žičniških naprav za prevoz oseb (Uradni list RS, št. 96/21 in 133/22)

Evidence

ZŽNPO - 5. Člen, Pravilnik o evidencah žičniških naprav za prevoz oseb in subjektih, ki vplivajo na varnost obratovanja (Uradni list 86/21)

- (1) Ministrstvo, pristojno za promet vodi evidenco žičniških naprav in vseh, s tem zakonom določenih subjektov, ki vplivajo na varnost obratovanja žičniških naprav. V evidenci se vodijo podatki, določeni s tem zakonom.
- (2) V evidenci žičniških naprav se vodijo naslednji podatki:
  - podatki o tehničnih in tehnoloških lastnostih žičniških naprav,
  - podatki o prometu, kontrolah in izrednih dogodkih na žičniških napravah,
  - podatki o obratovalnih dovoljenjih in upravljavcih žičniških naprav.
- (3) Natančno vsebino podatkov iz prejšnjega odstavka in način ter dinamiko njihovega posredovanja predpiše ministrica ali minister, pristojen za promet (v nadaljnjem besedilu: minister).
- (4) V evidenci subjektov, ki vplivajo na varnost žičniških naprav se vodijo naslednji podatki:
  - podatki o pooblastilih vodij obratovanja (ime in priimek, EMŠO, stalno bivališče, datum opravljenega izpita),
  - podatki o pooblaščenih izobraževalnih organizacijah,
  - podatki o organih za zagotavljanje skladnosti,
  - podatki o pooblastilih izvajalcev strokovno tehničnih pregledov,
  - podatki o koncesijah za izvajanje javnega prevoza po žičniških napravah.

Kazenske določbe

Globa od 2.500 do 4.000 eurov se kaznije investitor ali upravljavec :

- če ne zagotovi izdelave varnostne analize in varnostnega poročila (9. člen zakona);
- če ne opremi ali ne vzdržuje žičniške naprave ali če ne obratuje na žičniški napravi tako, da sta zagotovljena varnost prevoza in obratovanja žičniške naprave, varnost ljudi in premoženja na njej in v njenem vplivnem območju, kakor tudi varnost delavcev, ki upravljajo, vzdržujejo, popravljajo in pregledujejo žičniško napravo (48. člen);
- če ne organizira reševanja ljudi, ki se ponesrečijo na žičniški napravi ali v njenem varovalnem pasu ter jim ne zagotovi prve pomoči (52. člen);
- če imenuje vodjo obratovanja, ki nima ustreznega pooblastila ministra (50. in 51. člen);
- če obratuje žičniško napravo brez dovoljenja za obratovanje (57. člen);
- če ne vodi dnevnika o vzdrževalnih delih, ugotovljenih pomanjkljivostih in motnjah, izrednih dogodkih in sprejetih ukrepih (60. člen);
- če ne opravlja dnevno notranjega nadzora (53. člen);
- če ne zagotovi strokovno tehničnega pregleda žičniške naprave, kadar to zahteva ta zakon (56. člen).
- pooblaščen organizacija, če v zapisniku o strokovno tehničnem pregledu potrdi sposobnost žičniške naprave za obratovanje, čeprav obstajajo takšne pomanjkljivosti, ki ogrožajo varnost prometa na žičniški napravi in v njenem vplivnem območju;

Z globo od 200 do 800 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pri pravni osebi

Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik – upravljavec žičniške naprave:

- če ne skrbi za red in varnost ljudi na vseh objektih žičniške naprave in v njenem vplivnem območju (48., 54. člen);
- če ne postavi opozorilnih napisov po določbah 53. člena tega zakona;
- če v primeru nesreče ali drugega izrednega dogodka na žičniški napravi, upravljavec te naprave o tem ne naredi pisnega poročila ali nemudoma ne obvesti inšpektorja za žičniške naprave (52. člen);
- če ne določi delavcev, ki so odgovorni za obveščanje o nesreči (52. člen);
- če nima opreme za reševanje ljudi, sredstev za prvo pomoč ali če ne zagotovi prostora za reševalce in ponesrečence (52. člen);
- če ne izda navodila za obratovanje žičniške naprave (53. člen);
- če ne vodi dnevnika obratovanja (53. člen);
- če ne objavi splošnih prevoznih pogojev, obratovalnega časa in cenika (53. člen);
- če dela na žičniških napravah opravljajo delavci, ki nimajo predpisane strokovne usposobljenosti ali ne izpolnjujejo zdravstvenih pogojev (49., 50. člen);
- če takoj ne obvesti upravljavca žičniške naprave in pristojni inšpekcijski organ o pomanjkljivostih, ki ogrožajo varno obratovanje žičniške naprave (55. člen);
- če v varovalnem pasu žičniške naprave gradi objekte ali naprave, ki ogrožajo varnost prometa na žičniški napravi brez soglasja iz tretjega odstavka 61. člena tega zakona ali v nasprotju z njim.

Z globo od 200 do 600 eurov tudi **odgovorna oseba pri pravni osebi** ali samostojnem podjetniku posamezniku.

Z globo od 200 do 600 eurov se kaznuje za prekršek **posameznik, če s svojim obnašanjem ogroža obratovanje žičniške naprave, svojo varnost ali varnost drugih oseb** (52. člen).

Inšpekcijski nadzor

- Zakon o inšpekcijskem nadzoru
- Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb – inšpektor za žičniške naprave

Zakon o inšpekcijskem nadzoru - ZIN

Če je kršen zakon ali drug predpis, ima inšpektor **pravico in dolžnost** (32. člen ZIN):

- odrediti ukrepe za **odpravo nepravilnosti** in pomanjkljivosti v roku, ki ga sam določi,
- izvesti postopke v skladu z zakonom o prekrških,
- **naznaniti kaznivo dejanje ali podati kazensko ovadbo**, ki se preganja po uradni dolžnosti,
- predlagati pristojnemu organu sprejem ukrepov,
- odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katere je pooblaščen z zakonom ali drugimi predpisi.

Zakon o inšpekcijskem nadzoru - ZIN

Posebni ukrepi inšpektorjev

Če upravljavec v roku ne odpravi ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti, lahko inšpektor z odločbo, če je to potrebno, do odprave nepravilnosti oziroma dokler je potrebno, **prepove opravljanje dejavnosti oziroma zaseže predmete ali dokumentacijo**, ki jih zavezanec uporablja za kršitve ali so s kršitvami nastali.

Inšpektor prepove opravljanje dejavnosti oziroma zaseže predmete ali dokumentacijo, ne da bi prej določil rok za odpravo nepravilnosti, če je to potrebno:

- da bi se odvrnila nepotrebna nevarnost za življenje in zdravje ljudi in živali
- ali za nastanek škode v naravnem oziroma življenjskem okolju in na premoženju.

Obseg nadzora po ZŽNPO – 63. člen ZŽNPO

Inšpektor za žičniške naprave **nadzoruje** zlasti:

- stanje žičniških naprav, obratovanje, njihovo vzdrževanje ter izvajanje tehničnih in drugih predpisov, s katerimi se zagotovi sposobnost žičniških naprav za varen in neoviran prevoz;
- izvajanje določb ZŽNPO in na njegovi podlagi izdanih predpisov o pogojih obratovanja žičniških naprav, njihovem varovalnem pasu in o ukrepih za varno obratovanje;
- uporabo tehničnih predpisov, normativov in standardov pri izvajanju del in uporabi materialov pri gradnji in rekonstrukciji žičniških naprav.

Obseg nadzora

Zadnja sprememba ZŽNPO št. ur. lista 200/20 dodatno širi obseg nadzora:

Zaradi uveljavitev Uredbe EU:

- vgradnjo podsistemov in varnostnih elementov pri gradnji, rekonstrukciji in vzdrževanju žičniških naprav;
- skladnost podsistemov in varnostnih elementov, ki so dostopni na trgu;
- ravnanje proizvajalcev, njihovih pooblaščenih zastopnikov, uvoznikov in distributerjev;

ZŽNPO:

- psihofizično stanje osebja, odgovornega za obratovanje žičniške naprave;
- dovoljenost posegov v varovalni pas žičniške naprave.

Obseg nadzora

63.a člen dodatno

- izvajanje nadzora nad trgom podsistemov in varnostnih elementov,

63.b člen dodatno

- ukrepi za nadzor nad trgom v zvezi z neskladnimi podsistemi in varnostnimi elementi,

63.c člen dodatno

- ukrepi za nadzor nad trgom v zvezi s skladnimi podsistemi in varnostnimi elementi, ki pomenijo tveganje in formalno neskladnost,

Ukrepi inšpektorja

Poleg ukrepov, za katere je pooblaščen po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, inšpektor za žičniške naprave glede na naravo kršitve z odločbo odredi:

- da se **pomanjkljivosti**, ki jih ugotovi pri **gradnji, rekonstrukciji ali vzdrževanju** žičniških naprav odpravijo v roku, ki ga določi;
- da se **pomanjkljivosti** na žičniških napravah, ki **ogrožajo varnost obratovanja** na njih ali druge pomanjkljivosti, odpravijo v roku, ki ga določi;
- da se **morajo ustaviti dela** v neposredni bližini žičniške naprave, ki lahko spravijo v nevarnost njeno obratovanje;
- **začasno prepoved obratovanja** na **novi** ali **rekonstruirani** žičniški napravi, ki še ni tehnično pregledana;
- da se **odstrani z dela delavca** na žičniški napravi, če nima **predpisane strokovne usposobljenosti**, če ne izpolnjuje predpisanih **zdravstvenih pogojev**, če je **vinjen**, ali če **zaradi drugih psihofizičnih lastnosti** ogroža varnost obratovanja na žičniški napravi;
- da se **začasno prepove ali omeji** obratovanje na žičniški napravi, če je to potrebno, da bi se odvrnila **neposredna nevarnost** za življenje in zdravje ljudi;
- **prepoved ali omejitev gibanja ljudi** v najbližji okolici žičniške naprave, če bi bila s tem ogrožena varnost ljudi.

Zdravstvene zahteve za osebje

Pravilnik o zdravstvenih pogojih osebja, ki opravlja dela na žičniških napravah (Uradni list 26/16)

Pravilnik o zdravstvenih pogojih osebja, ki opravlja dela na žičniških napravah, določa posebne **zdravstvene, psihofizične in druge pogoje za ugotavljanje zdravstvenega stanja** osebja, ki izvaja obratovanje žičniških naprav in osebja, ki izvaja vzdrževanje žičniških naprav (v nadaljnjem besedilu: osebje), pogoje, ki jih mora izpolnjevati zdravstveni zavod, ki opravlja zdravstvene preglede osebja in **roke za njihovo opravljanje**.

Zdravstvene zahteve za osebje

- Osebje lahko izvaja obratovanje žičniških naprav in vzdrževanje žičniških naprav v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja za to delovno mesto, **če izpolnjuje pogoje, ki jih določa pravilnik** in je za to **telesno in duševno zmožno**.
- Osebje izpolnjuje zdravstvene pogoje za obratovanje žičniških naprav in vzdrževanje žičniških naprav, če je zmožnost za to delo **ugotovljena z rednim ali izrednim zdravstvenim pregledom**, ki ustreza tveganju na delovnem mestu in so opravljeni v skladu s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.
- Kadar je telesna ali duševna zmožnost osebja zmanjšana zaradi prirojenih ali pridobljenih bolezni oziroma poškodb, **osebje opravlja dela le, če stanje ne vpliva na zmožnost za opravljanje v 1. odstavku navedenih del**.

Zdravstvene zahteve za osebje

- Osebje **ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, prepovedanih drog ali drugih psihoaktivnih snovi.**
- Osebje **ne sme delati ali biti pod vplivom zdravil**, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti, na tistih delovnih mestih, na katerih je zaradi večje nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja za ta delovna mesta.
- Za ugotavljanje znakov vedenjskih motenj, ki kažejo na rabo oziroma zlorabo alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi se opravi **strokovni zdravstveni pregled.**

Hvala za pozornost

